

Robert Loosi lugu alsassi identiteedist

Allikas: Institut National de l'Audiovisuel (Ina), Prantsusmaa

Intervjueeritav viitab nii Esimesele kui ka Teisele maailmasõjale („viimane sõda”, „kummaline sõda” – nii nimetati Teise maailmasõja algust). Samuti räägib ta prantslaseks olemisest kahe sõja vahel 45 aasta jooksul, kui tegelikult oli see periood 21 aastat (1919 kuni 1940). Lauses „Ja nüüd lõpuks, selles viimases sõjas läks lõpuks kõik õnneks hästi” tuleb „selles viimases sõjas” mõista kui „pärast seda viimast sõda”.

„Noh, ma võin teile öelda, et mina kui alsasslane, sündinud 1896. aastal, ja praegu on aasta 1988, ma olen läbi teinud kõik etapid, mida üks alsasslane võib kogeda. Kuni 22 aasta vanuseni olin sakslane, kuni sõjast tagasi tulin. Kõik mu õpingud, kõik oli ühekorraga null. Tuli uuesti alustada nullist. Siis olin prantslane, ma usun, et täpselt 45 aastat. Ja just siis, kui meil Alsace'is hakkas hästi minema, tuli jälle sõda. Nägite ise, meie maale tungis natside režiim ja kõik oli jälle valesti. „Te olete sakslased”, ütlesid nad meile. Aga me ei olnud nõus! Ja meile, alsasslastele, tegi kõige rohkem haiget see, et ei olnud enam moraalireegleid rahvuse seisukohast, me ei teadnud enam, millist jumalat kummardada! Mida ühed pidasid õigeks, see oli teiste arvates vale, ja vastupidi. Eriti just noorte jaoks oli see moraalne konflikt. Ausalt, keegi ei teadnud, kuhu minna. Ja nüüd lõpuks, selles viimases sõjas läks lõpuks kõik õnneks hästi. Aga meie, mina olen neli korda rahvust vahetanud! Neli korda vormi vahetanud! Ma olen võidelnud Venemaal 1915. aastal, Venemaal, kuhu mind saadeti saksa vormis. Ja viimases sõjas kandsin prantsuse vormi ja võitlesin siin, Reini ääres. Aga sellest ei tulnud midagi, see oli „kummaline sõda”. Nüüd lõpuks on rahulik aeg. Ja kuna mul on täna võimalus natuke rääkida, pöörduda kõikide poole, siis ma ütlen, et me oleme röömsad, et oleme lõpuks leidnud oma kodu. Ja et me näeme neid mõlemat, ma julgeks öelda, oma kahte naabrit Reini kallastel, lõpuks ühel meelel. Et meil on lõpuks rahu ja me võime elada nii, nagu kõik teised oma elu on elanud... aga meie, meie ei võinud. Ma olen näinud meie Alsace'i kaks korda rüüstatuna.”